

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie,
Polska a Turecka (shrnutí)

–

Leden 2010

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka (shrnutí)

–

Tomáš Karásek

Michal Thim

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka (shrnutí)

Leden 2010

Postavení EU a NATO v oblasti bezpečnostní politiky

- Hodnocení bezpečnostní a obranné politiky Evropské unie na jedné straně a Organizace Severoatlantické smlouvy na straně druhé se soustředilo na silné a slabé stránky obou organizací s využitím **SWOT analýzy** (*strengths, weaknesses, opportunities, threats*).
- Hlavní silnou stránkou **Evropské unie** v oblasti bezpečnostní politiky je její postavení mezinárodního aktéra, jež je od přijetí *Evropské bezpečnostní strategie* podloženo i relativně koherentní, přesvědčivou vizí žádoucího mezinárodního systému na bázi *effective multilateralism* a pozice Unie v něm. Navíc má tato vize, jak opakovaně dokládají průzkumy veřejného mínění, výraznou podporu evropské veřejnosti. EU jako aktér také v poslední dekádě prokázala značnou dynamiku, doložitelnou jednotlivými kroky v oblasti EBOP na rovině institucionální, doktrinální.
- Současná podoba mezinárodního systému, odvozená od západních institucí ustavených po druhé světové válce, dává EU možnost realizovat svou vizi zahraničně-bezpečnostní politiky bez nutnosti ji obhajovat proti silným vyzyvatelům. Proti hrozbám upřednostňovaným v současném diskurzu (terorismus, šíření zbraní hromadného ničení, regionální konflikty atd.) se komplexní přístup Unie jeví jako vhodný nástroj.
- Rychlý vývoj EBOP lze však chápat jako také jako jednu z příčin obtíží, s nimiž se Unie potýká. Nejde jen o institucionální a doktrinální neukotvenost, ale také o dlouhodobou tendenci slibovat více, než je EU schopna reálně splnit (*capabilities-expectations gap*). Je také zřejmé, že ani desetiletí vzájemné spolupráce nejsou zárukou, že členské státy dosáhnou v konkrétní otázce potřebné míry konsensu. Navíc je otázkou, do jaké míry bude unijní vize globálního systému schopna absorbovat případné změny ve struktuře mezinárodního systému a normativní výzvy, které z nich vyplývají (viz mocenský vzestup Číny či Indie).
- Ve srovnání s Evropskou unií může **Severoatlantická aliance** stavět na šedesáti letech intenzivní spolupráce a integrace v oblasti obranné politiky a vojenských schopnostech, jež z ní a ze zapojení USA vyplývají. I NATO navíc od počátku 90. let prokázala úctyhodnou míru adaptability na nové bezpečnostní prostředí, od zapojení do mírových operací na Balkáně po současné nasazení v Afghánistánu.
- Mezinárodní systém je pro cíle Aliance relativně otevřený, což umožnilo teritoriální a funkční rozšíření jejích úkolů. Po jejím stabilizačním potenciálu existuje nezanedbatelná poptávka a i nečlenské státy (jako Austrálie či Jižní Korea) jsou ochotny zapojit se do jejích operací a nést náklady, jež s nimi souvisejí. Ukázalo se také, že vojenská síla, byť

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka (shrnutí)

Leden 2010

sama není dostatečným nástrojem k potírání nových hrozeb, je v mnoha případech nástrojem nezbytným.

- Alianci však zevnitř ohrožuje nedostatek strategické vize, která by přesně stanovila její místo v systému evropské bezpečnosti, a váhání, zda by měla přistoupit k rozšíření svých schopností do nevojenských sektorů bezpečnosti, které by jí mohlo pomoci při konfrontaci se současnými hrozbami. Přítomnost USA je samozřejmě pro NATO hlavní zárukou síly a akceschopnosti, nelze ale přehlížet, že právě vztah ke Spojeným státům je pro některé členské státy důvodem ke vzájemným sporům (jak plně odhalila intervence v Iráku v roce 2003). Není také jasné, do jaké míry a jak dlouho bude činnost NATO mimo vlastní území akceptována dalšími důležitými aktéry v mezinárodním systému; někteří z nich (Rusko, Čína) dlouhodobě vyjadřují nesouhlas s mocenským vlivem Aliance i principy a hodnotami, které obhajuje.
- I při akceptování komplexity vnitřní situace v obou organizacích i na systémové úrovni lze ale uzavřít, že základním pilířem jejich úspěchu (resp. důvodem neúspěchu) bude **ochota členských států dosáhnout konsensu** v klíčových otázkách a jejich vůle realizovat dohodnutý konsensus v praxi.

Bezpečnostní politika Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka

- Praktické působení **britské** zahraničně-bezpečnostní politiky od druhé poloviny 90. let 2001 lze bez přílišného zjednodušení charakterizovat jako loajální následování americké pozice. Premiér Tony Blair našel pro svou humanitárně laděnou, intervencionistickou politiku partnera nejen v Billu Clintonovi, ale také v Georgi W. Bushovi. Británie podpořila všemi dostupnými prostředky americkou politiku vůči Afghánistánu i – přes odpor některých evropských spojenců – Iráku.
- Koncepce britské zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky prošla po 11. září 2001 podstatnou proměnou, kterou dokumentuje soubor nových strategických dokumentů, jež byl postupně přijat. Vedle strategických koncepcí klíčových resortů (obrana, zahraničí) se primárně jedná o první britskou Národní bezpečnostní strategii z roku 2008 a dále o „horizontální“ koncepci věnované boji proti terorismu a šíření zbraní hromadného ničení.
- Zmíněné dokumenty vycházejí z myšlenky transformace mezinárodního systému charakterizovaného komplexním uspořádáním a nejistotou. Spektrum hrozeb zahrnuje terorismus, zbraně hromadného ničení, konflikty a nefunkční státy (*failed states*),

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka (shrnutí)

Leden 2010

pandemie a organizovaný zločin. Ty podmiňují je další faktory, jako je globální oteplování, soutěž o energetické zdroje, chudoba a špatné vládnutí, demografické změny, globalizace i posuny v mezinárodní mocenské struktuře. Británie si vytyčuje ambiciózní cíl vytvořit mezinárodní systém založený na pravidlech (*rule-based system*). Aby tohoto cíle mohla dosáhnout, musí být národní zahraničně-bezpečnostní politika co nejúžeji integrována a efektivně využívat klíčových nástrojů: diplomacie, ozbrojených sil, zpravodajských služeb i prostředků ochrany hranic. Konkrétní postupy jsou poté vymezeny ve vztahu k jednotlivým hrozbám.

- NATO a EU jsou v bezpečnostní rovině chápány jako komplementární organizace, nicméně ve vojenské dimenzi bezpečnosti je jednoznačně preferována Aliance. Zdůrazňována je její funkce v transatlantických vztazích (zde je nutné připomenout, že na spolupráci s USA závisí např. britský jaderný deterent). Unie je chápána jako účelný nástroj pro koordinaci evropského postupu proti nevojenským hrozbám. Británie nicméně dává najevo, že považuje sama sebe za globálního aktéra, který je ochoten převzít v určitých situacích i vůdčí úlohu.
- Pokud by v parlamentních volbách v červnu 2010 zvítězila konzervativní opozice, lze očekávat, že koncepce zahraničně-bezpečnostní politiky země projde určitou proměnou (minimálně lze, vzhledem k publikování Zelené knihy k obranné politice v únoru 2010, očekávat přijetí nového *Strategic Defence Review*). Existující návrhy Konzervativní strany sice zásadně neoponují stávajícímu hodnocení bezpečnostní situace, kladou ale zvýšený důraz na regionální aspekty mezinárodní bezpečnosti a mocenský vzestup asijských velmocí. Výrazný vliv na praktickou realizaci bezpečnostní politiky (ve smyslu snížení deklarovaných ambicí) však bezpochyby mohou (a pravděpodobně budou) mít dopady nedávné finanční krize a následné hospodářské recese.
- Pod vedením prezidenta Sarkozyho prošla bezpečnostní politika **Francie** velmi dynamickým vývojem, který se snažil reagovat na nové bezpečnostní výzvy a jehož důsledkem je, mimo jiné, i přehodnocené vnímání vzájemného postavení EU a NATO.
- Ústava dává francouzskému prezidentu poměrně značné pravomoci při realizaci zahraničně-bezpečnostní politiky. Její konkrétní podobu formují bílé knihy věnované obranné a zahraniční politice; ty současné byly přijaty v roce 2008 a nesou se ve znamení proměny francouzské politiky pod vedením Nicolase Sarkozyho.
- Francouzské strategické dokumenty zdůrazňují nejistotu a nestabilitu přičítanou globalizaci, jež tvoří obecný kontext bezpečnostních hrozeb, jako je terorismus, šíření balistických střel, organizovaný zločin, ale i přírodní či lidmi způsobené katastrofy.

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka (shrnutí)

Leden 2010

Důležití jsou i státní aktéři, zejména v kontextu mocenského růstu Asie a obnovené asertivity až agresivity Ruska. Francie chce proti těmto výzvám zakročovat pokud možno s předstihem s využitím zpravodajských služeb, diplomacie a mobilních ozbrojených sil. Součinnost jednotlivých prvků formují čtyři základní zásady: odstrašení (i s využitím jaderných zbraní), ochrana (proti širokému spektru ohrožení vč. terorismu, balistických střel či útoků v kyberprostoru), prevence a intervence (kde strategie připouští preemptivní akci i preventivní rozmístění, čemuž odpovídá např. redislokace posádek z Afriky do oblastí Perského zálivu). Z geografického hlediska se pozornost soustředí na čtyři klíčové regiony: severní Afriku a širší Střední Východ, subsaharskou Afriku, Evropu (včetně Ruska a Balkánu) a Asii.

- Ve vztahu bezpečnostní a obranné politiky EU a NATO došlo během vlády prezidenta Sarkozyho k výraznému obratu, který byl završen návratem Francie do vojenských struktur Aliance. I když jsou i nadále zdůrazňovány přednosti akce prostřednictvím Unie (zejména schopnost komplexních operacích zahrnujících vedle vojenských i policejní a civilní prvky) a názor, že aktivity NATO by měly být omezeny na kolektivní bezpečnost nebyl zcela potlačen, zdá se, že Francie v současné době dospěla k závěru, že vyváženější vztah k oběma organizacím je (i) v jejím zájmu.
- Pokud nedojde k dramatickým posunům v mezinárodním systému, lze očekávat, že provedené revize francouzské zahraničně-bezpečnostní politiky budou trvalého rázu a nebudou v dohledné době zásadně měněny.
- Proces adaptace **Německa** na nové bezpečnostní výzvy po skončení studené války byl v mnoha ohledech komplikovanější než např. u Francie nebo Británie. I přesto se SRN plně zapojila do zahraničně-bezpečnostní politiky EU i NATO, což dokazuje výčet zemí, v nichž byli nebo jsou nasazeni němečtí vojáci (od Konga přes Libanon po Afghánistán). Vztahy se spojenci však procházely určitými výkyvy, jakým byl např. prudký pokles vzájemné důvěry v německo-amerických vztazích v souvislosti s válkou v Iráku v roce 2003. Naopak relativně stabilní zůstávaly vztahy s Ruskem.
- Německá bezpečnostní politika se velmi dlouhou dobu řídila Bílou knihou z roku 1994. Až v roce 2003 byla přijata dílčí úprava v podobě nové směrnice pro obrannou politiku a o tři roky později došlo ke schválení nové Bílé knihy. Důležitým zdrojem bezpečnostní politiky i nadále zůstává spolková ústava (Základní zákon) a její interpretace Ústavním soudem.
- Výčet bezpečnostních hrozeb i chráněných hodnot je obsáhlý, komplexní a konvenuje s širokým chápáním bezpečnosti. Podobně komplexní má být podle Bílé knihy 2006 i

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka (shrnutí)

Leden 2010

postup státu, což dokumentuje koncept civilního přístupu k prevenci a řešení konfliktů a postkonfliktní rekonstrukci, který kombinuje elementy hospodářské, environmentální, finanční, vzdělávací a sociální politiky s postupy politiky zahraniční, bezpečnostní, obranné a rozvojové. V samotné Bílé knize je však většina pozornosti věnována Bundeswehru, včetně nástinu jeho struktury, z níž, mimo jiné vyplývá, že jen o něco málo více než 30% vojáků je schopno nasazení do zahraničních operací.

- Postoj k NATO a EU je vyvážený, Německo označuje jejich vztah za strategické partnerství. Za hlavní problémy německé bezpečnostní politiky lze pokládat rozpor mezi deklarovanými ambicemi a skutečnými schopnostmi, neochotu veřejnosti i části politické elity opustit koncept ‚civilní mocnosti‘ a – v kontrastu k tomu – občasné unilaterální jednání, které spojenci vnímají jako necitlivé (viz polské protesty proti plynovodu *Nord Stream*).
- Vzhledem k době, která uplynula mezi přijetím Bílé knihy 1994 a Bílé knihy 2006, nelze očekávat v dohledné době radikální novelizaci. Možné akcenty případných změn naznačuje návrh poslanců CDU/CSU *A Security Strategy for Germany* z roku 2008, který ve výčtu hrozeb klade zvýšený důraz na energetické dodávky a dopady klimatických změn. Požaduje také zřízení Národní bezpečnostní rady.
- **Itálii** neschází ambice hrát důležitější úlohu, která je ovšem limitována velikostí rozpočtu a jeho strukturou (malý důraz na výzkum a vývoj). Tento nedostatek je vyvažován vysokou participací na misích EBOP, NATO a OSN.
- Řím vykazuje značnou míru konvergence, pokud jde o definované bezpečnostní hrozby. Zhodnocení hrozeb obsahuje zejména asymetrické hrozby (mezinárodní terorismus, šíření ZHN, zhroucené státy, organizovaný zločin a migrace). Přestože agrese proti území Itálie je vyloučena, pocítuje Řím potřebu ochrany integrity národního teritoria s důrazem na zabezpečení teritoriálních vod a důležitých námořních tras
- **Polská** zahraniční politika prošla po roce 2001 velmi výraznou ‚křivkou učení‘: Země se během několika let po útocích 11. září profilovala jako jeden z nejužších spojenců USA v Evropě, což vyvrcholilo zapojením polských vojáků do operací v Afghánistánu i Iráku i dodávkami amerických zbrojních technologií pro polské ozbrojené síly. Po volbách v roce 2007 nastal v tomto směru zvrát a nová vláda se snaží zlepšit vztahy k Německu i Rusku, které předchází politikou utrpěly.
- Rychlým vývojem prošlo i polské bezpečnostní plánování, které během let 2000-2007 vystřídalo tři Národní bezpečnostní strategie. Ta současná klade vedle již ‚klasických‘

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka (shrnutí)

—
Leden 2010

hrozeb typu terorismu nebo šíření ZHN důraz i na zpravodajskou činnost či posilování hospodářské stability země. K tomu je požadováno pevné zakotvení Polska do EU a NATO, udržování úzké vazby na USA a – v současné době – nastolení korektních vztahů s Ruskem. Jako důležité jsou vnímány i další mezinárodní organizace (OSN, OBSE) a bilaterální vazby (zejména vztahy s Německem, Francií a Ukrajinou). Polská bezpečnostní politika má výraznou regionální dimenzi, která se projevuje zájmem o východní Evropu, o jejíž začlenění do evropských struktur země usiluje. Kromě diplomacie slouží k naplňování polských bezpečnostních cílů i ozbrojená síla, které prošly procesem profesionalizace a modernizace.

- Postoj k Evropské unii a NATO se dynamicky měnil podle toho, která politická strana byla u moci. Zatímco představitelé strany Právo a spravedlnost preferovali Alianci a ještě více přímou vazbu na USA, současná vláda Občanské platformy se snaží vztah k oběma organizacím vyvážit, o čemž svědčí např. to, že polští vojáci byli nasazeni nejen v Afghánistánu v rámci NATO, ale také v Čadu v operaci EU.
- Momentálně není plánována novelizace základního bezpečnostního dokumentu, očekává se ale přijetí specializované strategie zaměřené na boj proti terorismu.
- **Turecko** nebylo poznamenáno 11. zářím tak výrazně jako zbylá pětice států. Je to dáno především turbulentními 90. léty, která byla poznamenána de facto občanskou válkou v jihovýchodní části země, kterou provázely teroristické útoky na území Turecka a přeshraniční akce turecké armády do severního Iráku. Identická situace, ačkoli s podstatně menší intenzitou následovala v letech 2003-2008. Přímý dopad na bezpečnost země měla invaze do Iráku v roce 2003. V téže době došlo ke zhoršení vztahů s USA i EU (zde je na vině především malý posun v přístupovém procesu do EU).
- Vnímání hrozeb se do značné míry překrývá s vnímanými hrozbami zbylé pětice států: mezinárodní terorismus, ZHN, transnacionální organizovaný zločin, větší důraz je kladen na hrozby teritoriální integrity, ačkoli agrese proti teritoriu ze strany jiného státu je považována za nepravděpodobnou. Všechny zmíněné oblasti se turecké bezpečnosti bezprostředním způsobem dotýkají.
- Postoj k NATO a EU není v žádném případě bez problému. Členství v EU je dlouhodobou prioritou Turecka, v současnosti ovšem bez výrazného pokroku. Na politické úrovni dialogu EU-NATO Ankara pocítuje nerovnoprávné zacházení, přesto patří mezi nejaktivnější účastníky misí pod vlajkou EBOP. Severoatlantická aliance nese

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka (shrnutí)

–
Leden 2010

- při problematické perspektivě členství v EU – pro Turecko zásadní význam příslušnosti k transatlantické komunitě.

- Strategické plánování je poznamenáno vysokou mírou uzavřeností hlavních bezpečnostních složek a z toho plynoucí utajování základních dokumentů, včetně bezpečnostní strategie. Závažným problémem je konfliktní vztah mezi civilním vedením země a armádou.

NATO a EU – silné a slabé stránky, příležitosti, hrozby

	EU	NATO
<i>Strengths</i>	▪ strategická a normativní vize▪ postavení mezinárodního aktéra▪ komplexní přístup k bezpečnosti▪ dynamika vývoje▪ veřejná podpora	▪ akumulovaná zkušenost▪ dynamika vývoje▪ vojenské schopnosti▪ přítomnost USA
<i>Weaknesses</i>	▪ rozpor mezi schopnostmi a očekáváním (<i>capabilities-expectations gap</i>)▪ neukotvenost▪ rozpory mezi členskými státy▪ rozpory mezi prosazovanými cíli	▪ ztráta strategické vize▪ omezené vnímání bezpečnosti▪ přítomnost USA
<i>Opportunities</i>	▪ struktura mezinárodního systému▪ normativní vliv▪ globální poptávka▪ povaha hrozeb	▪ struktura mezinárodního systému▪ globální poptávka a omezeně-globální podpora▪ povaha hrozeb
<i>Threats</i>	▪ změny ve struktuře mezinárodního systému▪ normativní výzvy	▪ globální opozice (?)▪ povaha bezpečnostních hrozeb

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie,
Polska a Turecka (shrnutí)

–
Leden 2010

	▪ povaha bezpečnostních hrozeb	

Srovnání bezpečnostních strategií: limity evropské konvergence

Srovnávací analýza strategií evropských států ukázala, že základ pro další konvergenci bezpečnostních doktrín, a tedy i pro vytváření a implementaci společných strategií, bezpochyby existuje. Současně je patrné, že i nadále panují mezi jednotlivými státy rozdíly, které mohou nalézání společného kompromisu výrazně komplikovat. Přehledné zpracování shodných aspektů, podobností i rozdílů nabízí níže přiložená tabulka (tabulka č. 2).

Začneme-li podobou strategického plánování, je zjevné, že události 11. září 2001 výrazně poznamenaly (s výjimkou Turecka) nejen obsah, ale v mnoha ohledech i formální podobu tohoto procesu. Nejdále došel tento proces ve Velké Británii, která přijetím Národní bezpečnostní strategie v roce 2008 překonala tradiční sektorový přístup a vydala se cestou integrace a horizontálního propojování jednotlivých resortů. Neplatí to samozřejmě zcela, i nadále je příprava některých důležitých dokumentů v rukou ministerstev zahraničních věcí (které zpracovává koncepci zahraniční politiky) či obrany (*Strategic Defence Review*, Bílá kniha o obraně či plán rozvoje britského jaderného deterentu). Na druhou stranu byl přijat multi-resortní plán boje proti terorismu a podobně koncipovaný rámec proti šíření zbraní hromadného ničení.

Národní bezpečnostní strategií, od roku 2000 dvakrát novelizovanou, disponuje i Polsko. Naproti tomu Německo i Francie setrvaly u tradičních „bílých knih“. Ovšem, jak připomíná ve své studii Václav Nekvapil, ačkoliv v případě Francie zůstal název zůstal stejný, její obsah zahrnul i širší (tedy nejen vojenské) otázky národní bezpečnosti. Do určité míry to platí i v případě Německa: Ačkoliv Bílá kniha 2006 (stejně jako její předchůdkyně z roku 1994) věnuje většinu textu ozbrojeným silám, i tento dokument obsahuje pasáže, které můžeme bez problémů označit jako „národní bezpečnostní strategií“. Itálie nedisponuje bezpečnostní strategií, tj. jednotným dokumentem, který by identifikoval hrozby italské bezpečnosti a odpovědi na ně, nýbrž souhrnem dokumentů vypracovaných různými aktéry

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka (shrnutí)

–
Leden 2010

vstupujících doprocesu obraného plánování (vláda, MZV, velení armády). Turecko je pak ze zkoumané skupiny států jediným, kde je tvorba bezpečnostní strategie utajována, což plně reflektuje uzavřený charakter turecké armády, zde však analýzu usnadňuje fakt, že Turecko bylo před a v průběhu analyzovaného období reagovat na bezprostřední hrozby a míra této reakce umožňuje kvalifikovaný odhad obsahu bezpečnostní strategie (především v oblasti vnějších hrozeb).

V čem se strategické dokumenty do značné míry také shodnou, je identifikace hlavních hrozeb. Terorismus, šíření zbraní hromadného ničení, ozbrojené konflikty, organizovaný zločin, *failed states*, mocenské změny v mezinárodním systému, ... – výčet není nikdy zcela stejný, ale jeho jádro, které se shoduje s vymezením Evropské bezpečnostní strategie, je prakticky neměnné. Velmi rozšířené je také charakterizování současného bezpečnostního prostředí adjektivy „komplexní“ a „nestabilní“. Může to signalizovat jednak přetrvávající nostalgii po přehledném uspořádání světa během studené války, ale pravděpodobně i vyjádření obav ze změn ve struktuře mezinárodního systému, které neprobíhají ve prospěch Evropy (viz často zmiňovaný vzestup asijských velmocí). Rozdíly v dokumentech jsou spíše dílčí: Okruh hrozeb vymezený britskou strategií je relativně úzký a strukturuje prakticky celý zbytek dokumentu, zatímco francouzský či polský výčet je obsáhlejší a neslouží tak důsledně jako vodítko pro celou strategii. Ve srovnání s tradičněji strukturovanými dokumenty, které člení kapitoly např. podle institucí (národních či mezinárodních), působí britský text spíše jako esej, který je velmi úzce zaměřen na dvě základní otázky: jaké jsou hlavní hrozby a jakým způsobem jim má Británie čelit. Vše další je v dokumentu podružné. Tím nemá být řečeno, že právě britská Národní strategie má sloužit jako bezchybný vzor, má ale nespornou výhodu v tom, že koncový čtenář se v textu neztrácí (což se mu v případě německé Bílé knihy může stát poměrně snadno).

Zatímco ve vymezení hrozeb jsou rozdíly malé a podstatné je sdílené jádro, v ambicích, které zkoumané státy deklarují, je situace jiná. Předně je zjevné, že Británie i Francie se stále chápou jako globální aktéři *sui generis*, kteří jsou schopni podložit své cíle odpovídajícími nástroji. Nejde jen o často zmiňované britské a francouzské ozbrojené síly, ale také o kvalitní diplomatické sbory a výkonné zpravodajské služby. Británie jde dokonce ještě dále, když vyhláší za hlavní cíl své strategie vytvoření mezinárodního řádu založeného na pravidlech,

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka (shrnutí)

–
Leden 2010

čímž fakticky deklaruje stejnou ambici jako Evropská unie. Britská strategie je také ve své podstatě (nikoliv v detailech) důsledně „de-lokalizovaná“ – na rozdíl od francouzské, jejíž regionální priority jsou však prakticky v souladu s Evropskou bezpečnostní strategií.

Ostatní státy jsou přiměřeně skromnější: Německo sice počítá s globálními souvislostmi bezpečnosti a deklaruje svou připravenost globálně jednat, omezuje je však nejen striktní důraz na postup skrze etablované multilaterální instituce, ale také strukturální potíže jeho ozbrojených sil a strategická kultura, která se dívá skepticky na použití síly. Jeho regionální akcenty mají spíše nevojenské zaměření, což lze dokumentovat na příkladu energetických vztahů s Ruskem nebo obchodní výměny s Čínou. Itálie si je vědoma své relativní síly, pokud jde o velikost ozbrojených složek a zároveň limitů, které ji brání mít stejné ambice jako předchozí tři státy. Zároveň je aktivním přispěvovatelem do společných misí pod vlajkou EU, NATO nebo OSN. Zajímavým případem je Polsko, které je navzdory omezeným zdrojům zapojeno do vojenských operací prakticky v globálním rozsahu (od Afriky po Afghánistán), současně ale v politické rovině klade jednoznačný důraz na vztahy s východní Evropou. Jeho strategie navíc akcentuje některé prvky, které svědčí o tradičním, teritoriálně chápaném pojetí bezpečnosti. Turecko se nachází ve fázi, kdy díky stabilnímu hospodářskému růstu roste jeho váha v mezinárodním společenství, která se zatím neprojevila na tradičně opatrném přístupu. Turecko podporuje operace NATO mimo rámec transatlantického prostoru a aktivně se účastní EBOP misí. Při nich je však, podobně jako v případě Itálie, důležitá legitimizace ze strany OSN, zejména v posledních letech, kdy se více projevuje vliv veřejného mínění a silně negativní postoj vůči stylu politiky předchozí americké administrativy.

Pokud jde o používané nástroje, je zřejmé, že některé státy jsou ochotnější používat vojenskou sílu (Británie, Francie, Polsko), zatímco jiné jsou v tomto ohledu zdrženlivější (Německo). Zdrženlivost však v praxi vede spíše k omezením *při* nasazení vojáků než k tomu, že daný stát neintervenuje vojensky vůbec. Dokladem je Německo, které se bez ohledu na problematické domácí zázemí (ústava, veřejné mínění, omezování obranného rozpočtu) zúčastnilo všech významných aliančních i unijních operací. Turecko se rovněž obecně staví zdrženlivě k použití síly, to se netýká situací, kdy převládá přesvědčení, že nečinnost by mohla ohrozit územní celistvost země. Typickým případem jsou samozřejmě

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka (shrnutí)

–
Leden 2010

přeshraniční výpady proti PKK, které Ankara byla ochotna podniknout i přes případný odpor USA. Toto vymezení bude určovat ambice Ankary i do budoucna: v otázkách ohrožení vlastní bezpečnosti bude jednat na vlastní pěst (pokud jednání bude neúspěšné), v dalších otázkách bude dbát na jasný mandát u konkrétních akcí, přičemž se bude vyhýbat misím s bojovým mandátem.

Velmi zajímavá zjištění vyplývají z hledání odpovědi na otázku, jakou roli přisuzují zkoumané země Evropské unii a NATO. Stabilní pozici nabízí Německo, jež odmítá upřednostňovat jednu organizaci před druhou a postuluje mezi nimi vztah „strategického partnerství“. Tento postoj je dlouhodobý, výjimkou byly pouze okolnosti irácké války 2003, kdy ale nebylo možné hovořit o evropském ani transatlantickém konsensu. Britský postoj k NATO zůstává v podstatě neměnný – Aliance je chápána jako hlavní garant evropské bezpečnosti a prostředek zajištění americké přítomnosti v evropské bezpečnostní architektuře. Postupně však, zdá se, Británie objevuje v souvislosti s prosazováním širokého konceptu bezpečnosti výhody Evropské bezpečnosti a obranné politiky, stále ji však odmítá přiznat významnější roli ve vojenské dimenzi bezpečnosti.

Francie a Polsko prošly prakticky protichůdným vývojem. Francie pod vedením prezidenta Sarkozyho změnila kurz nastavený jeho předchůdci a výrazně se (zнову)sblížila se Severoatlantickou aliancí, včetně návratu do jejich vojenských struktur. Ani Nicolas Sarkozy se samozřejmě nevzdal ambicí na vybudování autonomní unijní obranné politiky, usoudil ale, že tohoto cíle může Francie dosáhnout snáze, pokud bude schopna ovlivňovat výrazněji také chod Aliance. Naproti tomu Polsko, které pod vedením bratrů Kaczyńských zaujalo výrazně „atlantistický“ a proamerický postoj, se po nástupu vlády Občanské platformy orientuje spíše na posilování evropské bezpečnosti a obranné spolupráce. Polsko má v tomto ohledu silné základy, dané dlouholetou vojenskou spoluprací s Německem a Francií.

Turecko je z pochopitelných důvodů rezervované pokud jde o politický dialog v rámci spolupráce EU (EBOP)/NATO (fakticky zablokovaný turecko-kyperským sporem). Ve vztahu k EBOP je zde rošřřený pocit, že Turecko není bráno jako rovnocenný partner. NATO má naopak (přes občasné debaty o smyslu organizace) jasnou hodnotu: Ankara NATO chápe

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie,
Polska a Turecka (shrnutí)

–
Leden 2010

jako politicko-vojenskou (s rovnocenným důrazem na obě složky) organizaci zajišťující Turecku příslušnost v transatlantickém společenství.

Ačkoliv tedy nejsou postoje zkoumaných zemí k EU a NATO rozhodně totožné, vyplývá z nich alespoň minimální konsensus. Ten přisuzuje NATO roli primárního garanta evropské bezpečnosti ve vojenské dimenzi (k čemuž se hlásí jak Francie, tak Británie), spory ovšem mohou vyvolávat alianční *out-of-area operations*. Z vývoje mezinárodního systému i dopadů finanční krize však lze usuzovat, že expanzi NATO nad rámec úkolů plněných v současnosti nelze očekávat. Při tomto vědomí by mělo být možné dosáhnout dohody o budoucí roli Aliance – byť, skepticky vzato, bude tato role pravděpodobně spíše omezená než ambiciózní.

Naproti tomu Evropská unie je dnes vnímána jako všestranný bezpečnostní aktér, ovšem s tím, že její vojenské schopnosti jsou omezené. Stejně jako nelze očekávat, že by se NATO začalo dynamicky rozvíjet směrem k nevojenským dimenzím bezpečnosti, nedá se – už jen kvůli přetrvávající britské skepsi – předpokládat, že by se Evropská bezpečnostní a obranná politika vyvinula ve výrazněji silnějšího vojenského aktéra, než jakým je v současnosti. Operace podobné misím v Kongu nebo Středoafričské republice/Čadu tak lze v praxi odůvodněně pokládat za horní limit reálných unijních ambicí.

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie,
Polska a Turecka (shrnutí)

—
Leden 2010

Komparativní hodnocení bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka

	dokumenty	hrozby	cíle a dosah	nástroje	EU (EBOP) a NATO	perspektivy změny
Británie	<i>Národní bezpečnostní strategie 2008</i> <i>Strategic Defence Review: New Chapter 2002</i> <i>Bílá kniha o obraně 2003</i> <i>Mezinárodní priority 2006</i> <i>Protiteroristická strategie 2009</i>	Bezpečnostní prostředí je charakterizováno jako komplexní a nepředvídatelné. Za hlavní hrozby je pokládán mezinárodní terorismus, zbraně hromadného ničení, konflikty a nefunkční státy (<i>failed states</i>), pandemie a organizovaný zločin. Vliv mají i další faktory, jako je globální oteplování, soutěž o energetické zdroje, chudoba a špatné vládnutí, demografické změny a globalizace. Klíčová je vzájemná interdependence.	Cílem je ochrana základních hodnot (demokracie, lidská práva, svoboda, tolerance, příležitosti), které strategii úzce vztahují ke konceptu lidské bezpečnosti. K tomu je třeba vytvořit mezinárodní systém založený na pravidlech. Ambice bezpečnostní strategie jsou otevřené globální. Regionální souvislosti jednotlivých problémů jsou spíše ilustrativní, klíčové jsou funkční souvislosti a celosvětové trendy (vč. posunů v mezinárodní moci).	Všechny strategické dokumenty zdůrazňují důraz na integrovaný přístup a spolupráci napříč různými úrovněmi vládnutí. V popředí zájmu stojí flexibilní diplomacie, mobilní ozbrojené síly, výkonné zpravodajské služby a ochrana hranic. Konkrétní strategie se potom různí: Boj proti terorismu se zakládá na konceptu 4P (<i>pursue, prevent, protect, prepare</i>), strategie postupu proti šíření ZHN vychází ze 4D (<i>dissuade, detect, deny, defend</i>) atp.	NATO je vnímáno – už s ohledem na vazbu na USA – jako primární pilíř britské bezpečnosti. EBOP chápe britská strategie jako komplementární nástroj, zejména na rovině nevojenských postupů proti hrozbám. Současně platí, že strategické dokumenty chápou Británii jako aktéra, který je do určité míry sám schopen globální akce.	Publikace Zelené knihy k obranné politice (únor 2010) zahájila proces, jenž vyvrcholí přijetím nové <i>Strategic Defence Review</i>. Jeho podobu (i koncepci ostatních dokumentů) mohou výrazně ovlivnit volby v červnu 2010 (v případě vítězství konzervativců) a dopady finanční krize (ve smyslu obecného snížení ambicí).

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie,
Polska a Turecka (shrnutí)

—
Leden 2010

Francie	<i>Bílá kniha o obraně a národní bezpečnosti</i> 2008 <i>Bílá kniha o zahraniční politice</i> 2008	Za hlavní hrozby je považován terorismus, balistické rakety, útoky proti informačním systémům, špionáž a ovlivňování, organizovaný zločin, přírodní katastrofy, technologické havárie a útoky na francouzské občany v zahraničí. Na úrovni státních aktérů je zmíněn i přesun moci do Asie nebo problematické kroky Ruska vůči jeho sousedům. Obecný kontext hrozeb tvoří nejistota a nestabilita vyplývající z globalizačních procesů.	Cílem je chránit území a obyvatelstvo, přispět k evropské bezpečnosti a bránit základní principy a hodnoty. Čtyři kritické zóny, na něž se Francie chce soustředit: 1) „Krizový oblouk severní Afriky a širšího Středního Východu“, 2) subsaharská Afrika, 3) Evropa, vč. Balkánu a Ruska, 4) Asie	Základními prvky strategie jsou odstrašení, ochrana, prevence a intervence. V ideálním případě chce Francie reagovat s předstihem s využitím zpravodajských služeb, diplomacie a mobilních ozbrojených sil. Stejně důležité je ale zvýšit odolnost země proti případným útokům.	Dokumenty hovoří o komplementaritě, ale také o širším záběru EU a potřebě soustředit se v případě NATO zejména na kolektivní obranu. Stejně tak by ale NATO mělo budovat nové partnerské vztahy s nečlenskými státy, jako je Rusko, země Blízkého Východu, Austrálie či Jižní Korea. V každém případě došlo pod prezidentem Sarkozym k renesanci vztahu Francie k Alianci a otupení protiamerického hrotu francouzské zahraniční politiky.	Vzhledem k nedávnému přijetí komplexního zhodnocení hrozeb a probíhající korekci zahraničního rozmístění ozbrojených sil nelze – s výjimkou zásadních změn v mezinárodní bezpečnostní situaci – očekávat brzké přijetí nového dokumentu
Německo	<i>Bílá kniha o německé bezpečnostní politice a budoucnosti Bundeswehru</i> 2006	Za hlavní výzvy považuje strategie mezinárodní terorismus, šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů a násilné konflikty doprovázené destabilizací a desintegrací států. K nim	Vymezení chráněných hodnot a cílů je poměrně široké: zajištění spravedlnosti, svobody, demokracie, bezpečnosti a prosperity pro německé občany; udržení suverenity	Dokument zdůrazňuje potřebu hrozbám předcházet, v případě potřeby i preventivní akcí, vždy ovšem v rámci multilaterálních institucí (EU, NATO, OSN,	Německá strategie zdůrazňuje strategické partnerství EU a NATO a odmítá nadřazovat jednu organizaci druhé. Tento postoj dobře odráží snahu udržet v rovnováze dva základní zahraničně-bezpečnostní vztahy:	Protože aktuální základní bezpečnostní dokument byl schválen teprve před čtyřmi lety (předchozí pocházel z roku 1994), nelze v dohledné době počítat s jeho celkovou novelizací. Lze ovšem

Asociace
pro mezinárodní
otázký
Association
for International
Affairs

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie,
Polska a Turecka (shrnutí)

—
Leden 2010

		doplňuje obchod se zbraněmi, migraci, epidemické vlny a hrozby energetické bezpečnosti. Interakce mezi jednotlivými hrozbami je ovlivněna procesem globalizace.	a integrity státu; prevence regionálních krizí a konfliktů; boj s globálním terorismem a šířením ZHN; podpora lidských práv, řádu založeného na mezinárodním právu a svobodného mezinárodního obchodu.	OBSE). Současně je akcentována role bilaterálních vztahů. Důraz je kladen na společný postup jednotlivých orgánů státu (viz koncepce prevence konfliktů), hlavní dokument se ale z velké části věnuje <i>Bundeswehru</i>, jehož omezená akceschopnost je ale jedním z hlavních problémů realizace strategie.	k Francii a k USA.	předpokládat dílčí úpravy, např. ve formě směrnice pro obrannou politiku (poslední byla přijata v roce 2003).
Itálie	<i>Defence White Paper 2002</i> <i>Strategic Concept of the Chief of Defence Staff 2005</i> <i>Nota Aggiuntiva allo Stato di Previsione</i>	Zhodnocení hrozeb obsahuje zejména asymetrické hrozby (mezinárodní terorismus, šíření ZHN, zhroutené státy, organizovaný zločin a migrace). Energetická bezpečnost Přestože agrese proti území Itálie je vyloučena, pociťuje	ochrana životních zájmů Itálie proti jakékoli agresi; ochrana euro-atlantického prostoru v rámci národních strategických a/nebo životních zájmů prostřednictvím přispění ke kolektivní obraně v rámci	Kombinace spoléhání se na vlastní kapacity (důraz na udržování dvojstranných vztahů např. v otázce energetické bezpečnosti) a zapojování se do multilaterálních akcí pod vlajkou NATO/EU/OSN (Itálie	Vyvážený postoj k EU a NATO.	Není známo

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie,
Polska a Turecka (shrnutí)

—
Leden 2010

	<i>della Difesa</i> <i>Report 2020 (2008)</i>	Rím potřebu ochrany integrity národního teritoria s důrazem na zabezpečení teritoriálních vod a důležitých námořních tras	NATO; příspěvní zvládnání mezinárodních krizí v rámci mezinárodních organizací, především NATO, EU a OSN a/nebo dvoj- či vícestranných dohod, s důrazem na schopnost Evropy zvládat krize autonomně;	patřímezi nejaktivnější účastníky).		
Polsko	<i>Národní bezpečnostní strategie 2007</i>	Strategie pokrývá široké spektrum otázek, od vojenské bezpečnosti přes bezpečnost politickou, vnitřní, sociální a ekonomickou až k IT bezpečnosti. Polsko sice akceptovalo mainstreamové evropské vymezení současných hrozeb, současně ale v jeho dokumentech figurují hrozby informačním sítím, infiltrace	Polské ambice jsou do značné míry funkcí rostoucího sebevědomí po vstupu do NATO a EU a navázání úzké spolupráce s USA. Stále je však patrné regionální zaměření polské bezpečnostní koncepce, jež akcentuje oblast post-sovětské východní Evropy.	Postoj k nástrojům je flexibilní, zřejmá důležitost je však přikládána multilaterálním vazbám a bilaterálním vztahům (např. s Ukrajinou). V oblasti nástrojů je důraz kladen na diplomacii a institucionalizovanou spolupráci (OSN, OBSE). Zmíněn je také	Postoj k EU a NATO se výrazně změnil po volbách v roce 2007. Zatímco koalice kolem strany PiS kladla enormní důraz na vztahy s USA a transatlantickou dimenzi, současná vláda se snaží posílit roli EU. EU a NATO jsou tedy momentálně vnímány jako komplementární s tím, že Alianci přísluší primárně otázky společné obrany (a šířeji vojenské	V současné době není plánována novelizace Národní bezpečnostní strategie. Počítá se však s přijetím Národní strategie obrany proti terorismu.

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie,
Polska a Turecka (shrnutí)

–
Leden 2010

		cizími agenty či cílené desinformační kampaně. Naproti tomu (na první pohled paradoxně) není intenzivně sekuritizována energetická dimenze. Jako hrozba je rovněž vnímána možnost rozpadu nebo vnitřní krize EU.		hospodářský rozvoj jako zdroj k zajištění zejména vnitřní bezpečnosti. Po angažmá v Iráku panuje nyní konsensus, že vojenská síla má být používána jen v souladu s mezinárodním právem a v rámci příslušných organizací.	bezpečnosti) a Unii spíše otázky <i>soft security</i>.	
Turecko	<i>Defense White Paper 2000</i> <i>samotná bezpečnostní strategie je v Turecku přísně utajovaný dokument; definování a revize bezpečnostních hrozeb probíhá podle oslovených expertů na pravidelnější bázi než je obvyklé u ostatních členů NATO</i>	Ohrožení teritoriální integrity země a to jak vnitřní (kurdský separatismus) tak vnější (vývoj v severním Iráku) Terorismus (obecně) a proliferace ZHN jsou vnímány jako sdílené hrozby, totéž platí pro energetickou bezpečnost. Náboženský fundamentalismus	Cílem je zachování územní celistvosti a suverenity země. Spoléhání se na vlastní síly, pokud jde o přímé hrozby (zejména kurdský separatismus). Střízlivý postoj k misím NATO mimo teritoriální rámec organizace – podpora těchto misí pokud mají mandát OSN.	Preference proaktivní diplomacie v rámci politiky „nulových problémů se sousedy“ „Předsunutá obrana“ v případech jako je aktivita PKK ze základů v severním Iráku Podpora a účast na misích NATO s mandátem OSN	ESDP je v Turecku vnímáno jako zhoršení postavení Turecka oproti jeho členství v ZEU. Problémy přetrvávají v oblasti perspektivy členství Turecka v EU. Přes problémy na politické úrovni patří Turecko mezi nejaktivnější účastníky ESDP misí (např. EUFOR Althea v Bosně). V tureckém případě více než u dalších zkoumaných zemí je zdůrazňován politický charakter NATO (rovnocenný s vojenským). To je logický	Očekává se aktualizace Defense White Paperu z roku 2000. Existuje tlak na formulaci nové bezpečnostní strategie. Větší transparence v oblasti bezpečnostní politiky se může projevit jako důsledek rostoucí účasti civilistů na bezpečnostně-politickém rozhodovacím procesu. Nejistý vývoj vztahů mezi civilními složkami bezpečnostního plánování (vláda, ministerstva, prezident)

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie,
Polska a Turecka (shrnutí)

—
Leden 2010

					důsledek ne-členství Turecka v EU a zániku ZEU; NATO je prvkem příslušnosti Ankary k transatlantickému prostoru.	a armádou vzhledem k současným napjatým vztahům.

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Vědecký projekt RM 08/01/09

Komparace bezpečnostních strategií Británie, Francie, Německa, Itálie, Polska a Turecka (shrnutí)

–
Leden 2010

ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY (AMO)

Asociace pro mezinárodní otázky je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Základním posláním AMO je přispívat k hlubšímu porozumění mezinárodnímu dění. Díky svým aktivitám doma i v zahraničí a dlouholeté historii je AMO vnímána jako čelní nezávislá instituce svého druhu v České republice.

K dosažení svých cílů AMO:

- formuluje a vydává studie a analýzy;
- pořádá mezinárodní konference, expertní semináře, kulaté stoly, veřejné diskuse;
- organizuje vzdělávací projekty;
- prezentuje kritické názory a komentáře k aktuálnímu dění pro domácí a zahraniční média;
- vytváří příznivější podmínky pro růst nové generace expertů;
- podporuje zájem o disciplínu mezinárodních vztahů mezi širokou veřejností;
- spolupracuje s řadou dalších domácích i zahraničních institucí.

VÝZKUMNÉ CENTRUM AMO

Výzkumné centrum Asociace pro mezinárodní otázky je předním českým think-tankem, který není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskuzi. Hlavním cílem Výzkumného centra je systematické sledování, analýza a komentování mezinárodního dění se zvláštním zaměřením na zahraniční politiku České republiky.

Výzkumné centrum bylo založeno v říjnu 2003 jako analytický útvar Asociace pro mezinárodní otázky se zaměřením na mezinárodní vztahy a zahraniční, bezpečnostní a obrannou politiku. Jádrem VC AMO je [tým analytiků](#), jejichž prostřednictvím nabízíme odbornou expertízu v hlavních problémech světových regionů a klíčových otázkách současné mezinárodní politiky. Výzkumné centrum zpracovává [vlastní odborné studie](#), analytici poskytují [komentáře](#) k aktuálnímu dění prostřednictvím médií. Dedikovanou platformou pro hodnocení mezinárodní politiky je [blog AMO](#).

